

TEADUSNÕUKOGU ISTUNGI PROTOKOLL

Akadeemia tee 23, Tallinn

20. september 2017.a nr 4

Algus 11.00, lõpp 12.55

Juhataja: Martti Raidal

Protokollija: Kristian Sülluste

Osa võtsid TN liikmed: Ivo Heinmaa, Els Heinsalu, Andi Hektor, Dan Hüvonen, Mario Kadastik, Anne Kahru, Kaja Kasemets, Marco Kirm, Tuuli Käämbre, Urmas Nagel, Martti Raidal, Toomas Rõõm, Raivo Stern, Kristian Sülluste, Renno Veinthal, Toomas Välimäe (registreerimisleht lisatud).

Skype teel osales istungi aruteludel TN liige Aleksander Rebane.

Päevakord:

1. Direktori ülevaade läbirääkimistest HTMi ja ülikoolidega ühinemise küsimustes.
2. Kokkuvõtte korralise eevalveerimise tulemustest.
3. Teadusnõukogu liikmete valimine (3 kohta).
4. Kohalalgatatud küsimuste arutelu.

Mario Kadastik teeb ettepaneku lisada päevakorra kolmandaks punktiks olulise küsimusena arutelu kõrgharidusseadustiku kaasajastamise seaduseelnõu väljatöötamise kavatsuse osas, mis hetkel on esitatud asutustele kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks. Neljandaks punktiks päevakorras jääb teadusnõukogu liikmete valimine. Jooksvaid küsimusi hetkel pole. Päevakord kinnitatakse ühehäälselt.

1. Direktori ülevaade läbirääkimistest HTMi ja ülikoolidega.

Urmas Nagel annab ülevaate ülikoolide- ja ministeeriumiga toimunud kohtumiste tulemustest ja edasistest tegevustest. Toimunud on kolmepoolsed arutelud nii TTÜ kui TÜga ühinemise küsimustes. Kohtumiste käigus on selgunud, et KBFI liitmise küsimuses ei ole tehtud poliitilist otsust riigi tasandil. Läbirääkimiste ja analüüside eesmärk on jõuda selgusele liitumise positiivsetes ja negatiivsetes mõjudes. Protsess toimub nii TTÜ kui TÜga paralleelselt. Oktoobri lõpuks soovitakse saada selgus, kas ühinemine realiseerub või mitte. Praeguseks on kokku lepitud edasiste läbirääkimiste printsiibid TTÜ osas ja need ka kolmepoolselt kinnitatud. Läbirääkimiste põhiprintsiibid on koostatud ka TÜ osas, kuid pole veel kinnitatud. Hetkel toimub SWOT analüüside koostamine mõlema võimaliku ühinemise kohta.

Martti Raidal: HTMi seisukohad ja retoorika on muutunud alates esimestest kohtumistest. Alguses eitati lisafinantseeringu vajadust ühinemise realiseerimiseks. Nüüd aga on jõutud ka HTMis arusaamisele, et lisafinantseering on vajalik ja see tuleb leida.

Marco Kirm: TÜ ei ole huvitatud läbirääkimistest, mis kuhugi ei vii. Kõigepealt on vaja põhimõttelisi otsuseid ja siis saab kokku leppida tingimustes. Selge on see, et ühinemine saab toimuda tingimusel, et leitakse täiendav finantseering.

Martti Raidal: päev varem toimunud kultuurikomisjoni istungil räägiti kõrghariduse ja teaduse rahastamise ning korraldamise rakkerühma tegevusest. Rakkerühm ei hakka tegema üksikuid soovitusi konkreetsete asutuse kohta. Leiti, et see, et KBFI peab dialoogi ülikoolide ja ministeeriumiga, on vajalik ja positiivne samm.

Renno Veinthal: KBFI ja TTÜ ühinemise maksimaalne kasu ilmneb selles, et asutused on füüsiliselt lähedal, taustaks on juba toimiv koostöö ja arengupotentsiaal valdkondade liitmisest on väga suur. Ühinemine panustaks ka efektiivselt CERNi tegevuse laiendamisse.

Marco Kirm: TÜl on kogemus mitmete instituutidega, mis on väljaspool Tartut. See ei ole seganud koostööd ja arengut. Antud kontekstis ei saa rääkida sellest, kas üks või teine ülikool on parem. Tegemist on võrdsete partneritega.

Anne Kahru: kuna SWOTide koostamine on käsil, siis oleks hea, kui lõpptulemust saaks kõrvutada ka ülikoolide poolt koostatud analüüsidega.

Mario Kadastik: enne kui SWOT analüüsise lõppversioon ministeeriumile saadetakse, tuleb see kooskõlastamiseks ka teadusnõukogule.

Andi Hektor: üks miinuseid TTÜga ühinemise osas on akadeemilise hindamismaatriksi küsimus. Kas on võimalik, et ühinemise korral KBFI teadurid hindamismaatriksisse ei sisene?

Renno Veinthal: hindamismaatriksi ei ole asi iseeneses. See on abivahend teadlaskarjääri puudutavate otsuste objektiviseerimisel. Uues kujunevas olukorras on võimalik ehk ülemineku perioode rakendada.

2. Kokkuvõtte korralise evalveerimise tulemustest.

Urmas Nagel annab ülevaate. KBFI evalveeriti positiivselt kolmes teadusvaldkonnas: loodusteadused, tehnika ja tehnoloogia ning arsti- ja terviseteadused. Olulisim tähelepanek evalveerimiskomisjoni poolt oli see, et instituudi finantseerimise probleemid tuleb lahendada, kuna vastasel juhul on oht teadustegevuse allakäiguks.

Martti Raidal: kokkuvõtvalt öeldes, on evalveerijate sõnum see, et KBFI teadus on hea, kuid instituudi jätkusuutlikkus on puudulik rahastuse ebastabiilsuse tõttu. Antud olukorras tuleb selgelt seista selle eest, et soovitusi korrektselt tõlgendataks nii meie partnerite kui ministeeriumi poolt ja seda argumenti pahatahtlikult meie vastu ei kasutataks. Jätkusuutliku rahastuse küsimus on asi, mida KBFI ühepoolset lahendada ei saa.

Renno Veinthal: evalveerijate tagasisidele tuginedes oleks vajalik koostada tegevuskava selle osas, kuidas evalvatsiooni tagasisidet ja ettepanekuid rakendatakse ja mis muutusi ellu kutsutakse.

Martti Raidal: ettepanek on hea. Koostame tegevusplaani, mida saab ka nõukogus arutada ja kooskõlastada. Tuleb viia SWOT analüüs lõpuni ning teha sellest järeldused, mis saavad ka sisendiks tööplaanile.

3. Arutelu kõrgharidusseadustiku kaasajastamise seaduseelnõu väljatöötamise kavatsuse osas.

Martti Raidal: ministeerium on välja töötanud kõrgharidusseadustiku kaasajastamise kavatsuse, mis hetkel on esitatud asutustele kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks.

Minister on öelnud, et nimetatud reformiga soovitakse sisse viia karjäärimudel ja rahastusreform.

Kõigepealt, algatuse tööühma võiks pakkuda ka KBFI esindaja, kelleks võiks olla direktor. Teiseks, KBFI peaks selgelt formuleerima seisukohad reformi ja selle vormistamise osas: teadusasutuste mitmekülgsus ja paljusus on printsiip, mis peab Eestis säilima, sarnaselt arenenud riikide teadussüsteemidele. Erinevate asutuste, nii ülikoolide kui ka ülikooliväliste teadusasutuste rahastamise põhiprintsiibid tuleb ühtlustada ja sellisena ka seadusandluses fikseerida.

Mario Kadastik: eelnõus puudutavad KBFI tegevust peamiselt teaduse finantseerimise muudatused. Vähendatakse rahastusinstrumente, jäävad baastoetus ja kokkuleppepõhine sihttoetus. Rahastustaseme hindamisel hakatakse vaatama asutuse kogusissetulekut – baas pluss sihttoetus kokku.

Martti Raidal: osa sellest on muudatused, mis juba toimuvad ja mida rakendatakse.

KBFI seisukohad üldplaanis on järgmised.

Esiteks, rahastuse küsimuses tuleb kõigepealt kokku leppida põhimõtetes ja erinevate asutuste rahastamise printsiibid tuleb viia samadele alustele. Näiteks, kui sihttoetus ülikoolile on õppetöö eest, siis teadusasutusele on see teadustöö eest.

Teiseks karjäärimudel. Ülikoolid rakendavad karjäärimudelit erinevalt, sõltuvalt asutuse omapäras, kuid karjäärimudeli printsiibid ja rahastamine peab olema ühtsel alusel. KBFI jaoks on oluline, et karjäärimudeli rahastuse põhiprintsiibid oleks selgelt formuleeritud ja seaduses fikseeritud.

Marco Kirm: muudatuste väljatöötamise tööühm on asju arutanud ja koos käinud juba paar aastat. Palju muudatusi, mis välja pakutud, on juba praegu töötavad. Karjäärimudeli rakendamise osas eelistavad ülikoolid autonoomiat ja võimalust seda oma struktuurile kohandada.

Renno Veinthal: mis puudutab sihttoetuste eraldamist KBFI tegevusele, siis selles osas tuleks selgelt määratleda ja strateegiadokumendina kirja panna tegevusega kaasneva avaliku huvi väljendus. Samuti tuleb valmis olla selle põhjendamiseks ja kaitsmiseks.

Üks muudatus, mis reformiga veel kaasneb, on üleminek Frascati teadusvaldkondade klassifikatsioonile. Praegusele neljale valdkonnale lisanduks veel kaks. Tuleb valmis olla aruteludeks valdkondadevahelise proportsiooni jaotamisel.

4. Teadusnõukogu liikmete valimine.

Martti Raidal: alates 24.09 vabaneb teadusnõukogu liikme volituste lõppemise tõttu kolm kohta. Teadusnõukogu töös on tavaks olnud kaasata välisliikmeid ja partnerülikoolide esindajaid. Seoses Marco Kirmi TN liikme volituste lõppemisega on ettepanek jätta üks koht vakantseks, juhuks, kui TÜ soovib esitada oma esindaja KBFI teadusnõukogusse. Ettepanek kiidetakse heaks.

Täitmisel on 2 kohta.

Valimiste läbiviimiseks moodustatakse valimiskomisjon koosseisus Toomas Rõõm, Raivo Stern, Toomas Välimäe.

OTSUS: moodustada valimiskomisjon vastavalt otsusele nr 10 (ühehäälselt).

Ivo Heinmaa teeb ettepaneku esitada TN liikme kandidaadiks KBFI TMR valdkonna noor teadur Indrek Reile.

Mario Kadastik teeb ettepaneku valida tagasi KBFI vanemteadur ja praegune TN liige Andi Hektor. Muid kandidaate pole. Nimekiri suletakse ja viiakse läbi valimised.

15 poolthäälega osutuvad valituks mõlemad kandidaadid.

Lisatud 20.09.2017 valimisprotokollid nr 1 ja 2.

OTSUS: kinnitada 20.09.2017 teadusnõukogu liikme valimise tulemused vastavalt otsusele nr 11 (ühehäälselt).

5. Kohalalgatatud küsimuste arutelu.
Kohalalgatatud küsimusi hetkel pole.

Nõukogu esimees

Martti Raidal

Teadussekretär/protokollija

Kristian Sülluste